

Regional planering i Europa

utblickar från och infallsvinklar på
svensk samhällsplanering

Lukas Smas

RURBAN Region

28 augusti 2019, Stockholm

Vart är regionplaneringen på väg?

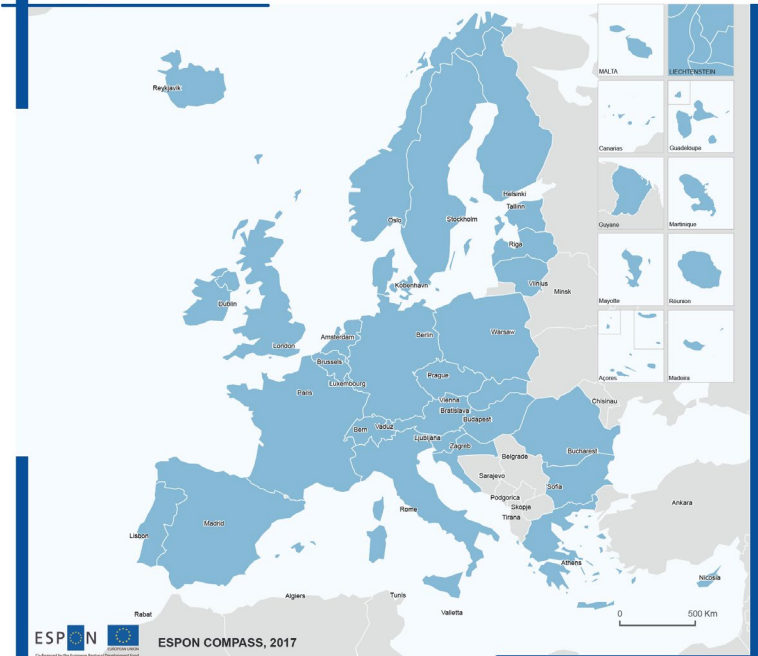
There have been considerable shifts in the allocation of competences among levels of government but in varying directions. The most common trend is decentralisation from national to sub-national and local levels, but a small number of countries are increasing powers at the national level.

There is much reporting of a rescaling of planning competences in 'functional planning regions' to address the reality of environmental, commuting, economic and other flows across borders. New territorial governance arrangements are being established for such regions. Some are established formally by government, particularly for metropolitan areas. (Nadin et al 2018, p. viii)

ESPON COMPASS

- En jämförande analys av 32 planeringssystem i Europa
- med syfte att beskriva och förklara förändringar sedan 2000
- genom expertkunskap, kvalitativa enkäter och fallstudier
- <https://www.espon.eu/planning-systems>

Scope of the COMPASS project

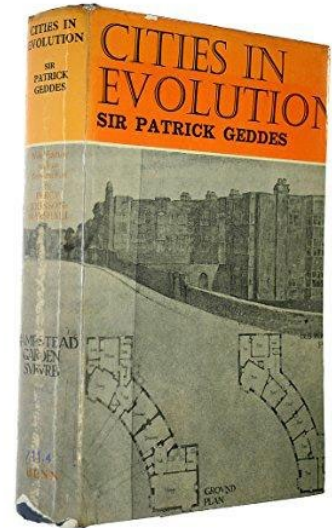

Regional (urban) planning

Regional planning as an academic discipline is characterized by a concern with the clarification of social objectives in the ordering of activities in supra-urban space.

*The historic city is turning obsolete. As **Lewis Mumford** has aptly put it, it has burst its container. /... / The new city may be identified as a density configuration that is measured by the flows of integration within a given "matrix". This matrix, however, has no firm boundaries but represents a continuum of densities of interaction /.../. The metropolitan region is the new, etherealized city.*

John Friedmann (1963) Regional Planning as a Field of Study, JAPA 29:3

Förväntningar på regional planering

- Regioner (eller stadsregioner) anses vara en adekvat skala för att hantera många av de samtida utmaningarna (ex. klimatförändringar). stad-land?

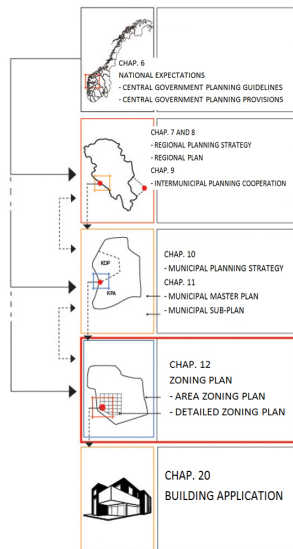
(Rodríguez-Pose 2008, van Straalen & Witte, 2018).

- och den regional nivån verkar lämplig för vertikal och horisontell koordinering och integrering av olika sektors intressen, dvs. för (strategisk) spatial (rumslig) planering

(e.g. Alden, 2006 Haughton & Counsell 2004, Neuman 2007, Neumann & Zonneveld 2018, Wannop 1995).

Regional planering i Europa

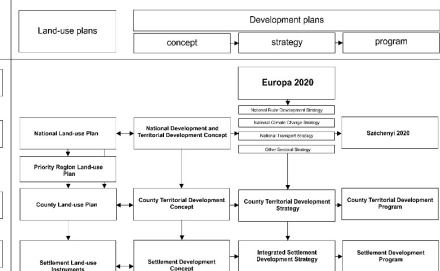
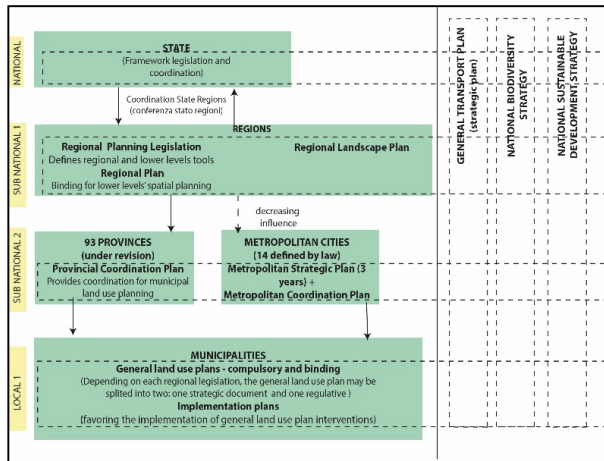
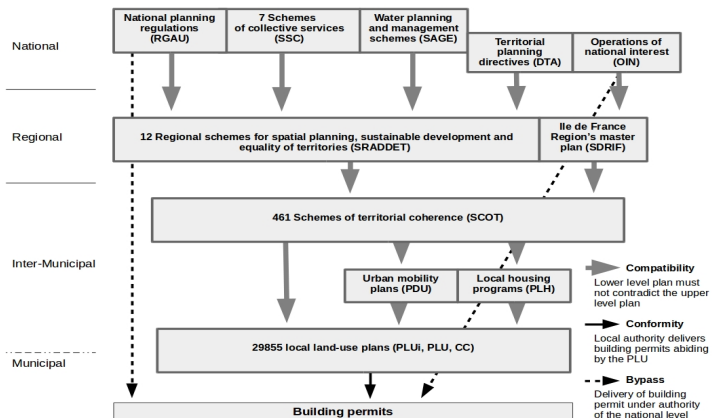
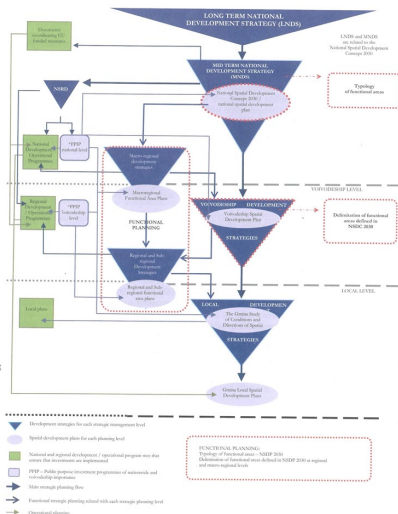
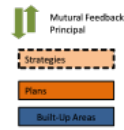
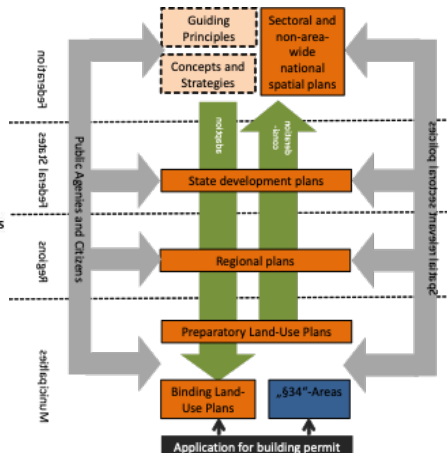
- Regional planering är väletablerat och institutionaliserat,
 - ex. genom formella regionala planeringsinstrument
- centralt positionerat och integrerat i planeringssystemen
 - regional planering och regionala planer förväntas vara
 - 1) en länk mellan nationella och lokala myndigheter
 - 2) koordinera olika politikområden och sektorer

reasing
us on
ailed issues

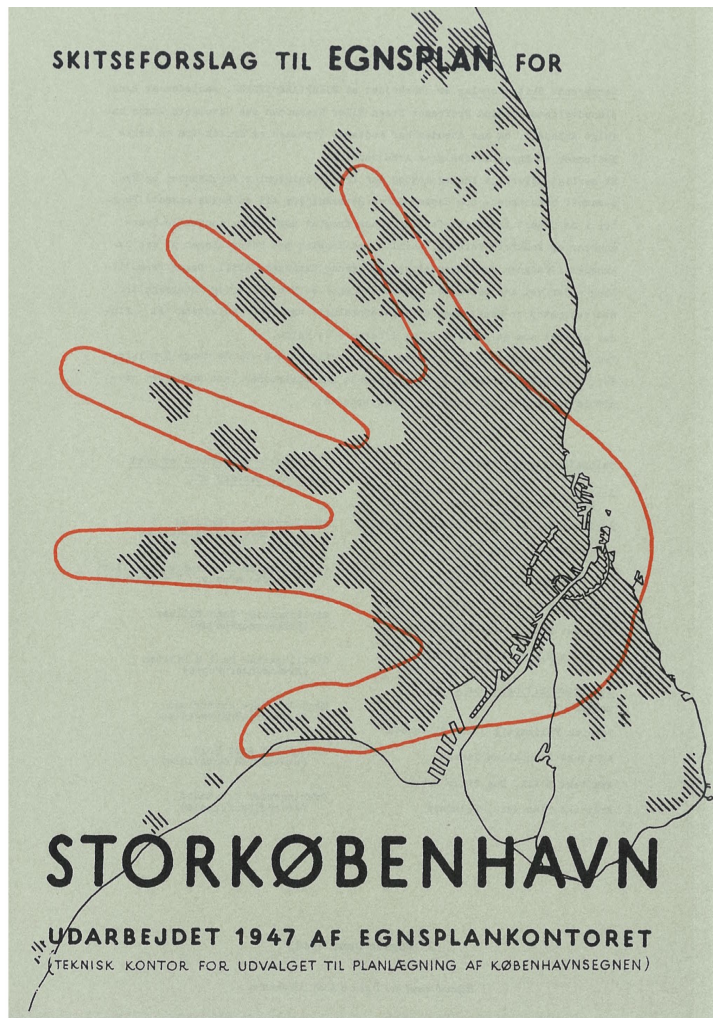

Increasing
focus on
strategic issues

Ett dynamiskt regionalt landskap

- Betydande förändringar av planeringssystem i olika riktningar:
 - Minskat mandat för den regionala nivån (Ungern),
 - Ökat mandat till större regionala organisationer (Frankrike, Irland) och stadsregioner (Italien, Polen)
- Färre (formella) förändringar av planeringssystemen i länder med en tradition av integrerad planering (ex. Tyskland, Norge och Sverige)
- Huvudstadsregioner har ofta en särskild status och befogenheter (och krav) (ex. Frankrike, Sverige, Ungern)

| Fingerplan 2019

Landsplandirektiv
for hovedstadsområdets planlægning

Marts 2019

Regionala planeringsinstrument

- Nya eller reviderade planeringsinstrument i ex. Ungern, Polen, Norge, Frankrike, Italien, Irland
- Regionala planeringsinstrument mer explicit strategiska och strategiska instrument har inkluderats i det formella planeringssystemet (Norge, Italien)
- Stadsregioner har fått nya planeringsinstrument (befogenheter och förväntningar) (ex. Italien, Polen) vilket skapar asymmetriska rumsliga relationer

	Main statutory regional planning instrument	Regulatory	Chararcteristics of instruments		
		Yes/No	Visionar y	Strategi c	Framework
Hungary	County Development Concept County Land-use plan	YES	X	X	X
Poland	Regional (voivodeship) development strategy Voivodeship spatial management plan Metropolitan association development strategy	YES	X X	X	
Norway	Regional planning strategy Regional Master Plan with guidelines	YES		X	X X
Sweden	Regional plan			X	X
Germany	State Development Plan <i>Regional development plan</i>	YES YES		X	X X
France	Regional scheme for spatial planning, sustainable development and equality of territories Ile de France Region's master plan	YES YES		X X	X
Italy	Regional Spatial Plan <i>Provincial Territorial Coordination Plan</i> <i>General Territorial Metropolitan Plan</i> <i>Strategic Metropolitan Plan</i>	YES YES YES		X	X X X X
Ireland	Regional Planning Guidelines	YES	X	X	X

Stora förväntningar men

- Produktionen och tillämpningen av regional planerar varierar
- betydande utmaningar att producera formaliserade planer (många krav t.ex. deltagandeprocesser, konsekvensutredningar osv.) men ...
- ... planernas betydelse och inflytande på den rumsliga utvecklingen relateras till huruvida de är reglerande och styrande för andra planer eller inte

Sammanfattning

- Regional planering är institutionaliserat i Europa men dess position varierar mellan och inom länderna
- Den regionala planeringen och dess instruments har moderniserats och uppdateras runt om i Europa
- Regional planeringsinstrument har ofta många funktioner och förväntas vara visionära, strategiska, och/eller reglerande med mera
- Det föreligger processuella (och politiska) svårigheter att praktisera regional planering och göra regionala planer

Andra regionala planeringar

- Historiskt, teoretiskt och ekonomiskt definierat utifrån idéer om stad och omland - en diskurs om centrum och periferi
- men delvis också baserat på radikala (anarkistiska) idéer om alternativ samhällsorganisation utifrån funktionella (resilienta) regioner
- Utmaning (teoretiskt och empiriskt) att omdefiniera regional planering utifrån andra perspektiv, andra funktioner ...

Regional samhällsplanering

- Från omfördelningspolitik till tillväxtpolitik, från territorium till platser ...
 - ändrade geografiska bevekelsegrunder med konsekvenser
- Vad bör samhällsplaneringen inbegripa/styra?
 - Lokalisering av sjukvård? Vilka resurser förfogar Regionerna över?
- Vad bör styra/reglera samhällsplaneringen?
 - 'Önskvärd' utveckling eller 'efterfrågan'? Politik eller marknad?
Kunskap?

Samhällsplanering för omställning (steg 1)

17 Samhällsplanering, städer och landsbygder 11 Hållbara städer och samhällen

VAD KAN DU SÖKA FÖR?	HEM KAN SÖKA?	HUR MYCKET KAN DU SÖKA?
Planeringsbidrag för förberedande arbete med att utveckla projekt samt inlärna och utveckla samarbeten, såväl hälvetenskapliga som mellan akademi och praktik.	Huvudsakligen ska vara verksam vid svenska universitet, högskolor, forskningsinstitut eller myndighet med forskningsansvar och ha avslutad doktorsexamen. Samarbeten mellan akademi och användare förväntas ingå i projektet. Kommuner och andra offentliga organisationer kan söka medel som medfinansierande.	Budget för steg 1 är 10 miljoner. Planer för riksnivå är upp till 500 000 kronor per projekt. Utlysningens totala budget är upp till 100 miljoner kronor.

Kommande: Öppnar för ansökan: 2018-11-07 14:00
 Senast ansökningsdatum: 2020-01-14 14:00

Alla datum för utlysningen är preliminära.

Sök för projekt som bidrar till kunskapsutveckling och hållbara lösningar som kan användas i samhällsplanering för att ställa om till ett hållbart samhälle. Utlysningen sker i två steg. I det första steget kan du söka för planeringsbidrag för förberedande arbete med att utveckla projekt samt inlärna och utveckla samarbeten, såväl hälvetenskapliga som mellan akademi och praktik.

Bakgrund

Dagens städer och samhällen står inför stora samhällsutmaningar. Det handlar till exempel om miljörelaterade problem såsom utsläpp av föroreningar och klimatförändringar samt om ökande klyftor mellan sociala grupper. Vi behöver ställa om för att kunna bli ett mer socialt, kulturellt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart samhälle. För att adressera dessa utmaningar och åstadkomma ett hållbart samhällsbyggande utgör samhällsplaneringen en viktig funktion.

Samtidigt står dagens samhällsplanering inför en rad utmaningar. Planeringen sker idag på flera olika nivåer i samhället, nationellt, regionalt och lokalt. Dess organisation är komplex och består av många olika aktörer. Många frågor inom ramen för samhällsplanering har nära koppling till varandra, med direkta eller indirekta konsekvenser på närliggande områden. Trots detta sker planering och förvaltning i många separata processer. Det finns därför ett stort behov av att samordna processer och lagstiftning inom samhällsplanering för att skapa förutsättningar för samarbete mellan sektorer och utveckla former för dialog med medborgare och näringsliv.

Syfte och inriktning

Syftet med utlysningen är att bidra med ökad kunskap och lösningar för att utveckla samhällsplaneringen så att den skapar förutsättningar för att ställa om till ett hållbart samhälle.

Utlisningen sker i två steg

I steg 1 kan du söka planeringsbidrag för förberedande arbete med att utveckla projekt samt inlärna och utveckla samarbeten, såväl hälvetenskapliga som mellan akademi och praktik.

Mer information om steg 2 kommer.

Evenemang

- 1 Match-making workshop, Oktober 2019.
- 2 Webbinarium - Information om utlysningen, November 2019.

Dagens städer och samhällen står inför stora samhällsutmaningar. /.../ För att adressera dessa utmaningar och åstadkomma ett hållbart samhällsbyggande utgör samhällsplaneringen en viktig funktion.

Samtidigt står dagens samhällsplanering inför en rad utmaningar. Planeringen sker idag på flera olika nivåer i samhället, nationellt, regionalt och lokalt. Dess organisation är komplex och består av många olika aktörer. /.../ Det finns därför ett stort behov av att samordna processer och lagstiftning inom samhällsplanering för att skapa förutsättningar för samarbete mellan sektorer och utveckla former för dialog med medborgare och näringsliv.